

Natuurtoets Noordenbergstraat 1-5, Deventer

*Inventarisatie en beoordeling in het kader van
natuurwetgeving en -beleid*

- definitief -

ecogroen advies

in opdracht van
NV Maatschappelijk Vastgoed Deventer

Colofon

Titel Natuurtoets Noordenbergstraat 1-5, Deventer

Subtitel Inventarisatie en beoordeling in het kader van natuurwetgeving en -beleid

Projectcode 13-261

Status definitief

Datum 15 oktober 2013

Auteur(s) M.A. (Martin) Heinen

Eindredactie I. (Iwan) Veeman

Opdrachtgever NV Maatschappelijk Vastgoed Deventer

ecogroen advies

is een onafhankelijk
advies- en ingenieursbureau
gespecialiseerd in

ecologisch onderzoek & natuurontwikkeling

Emmastraat 16, 8011 AG Zwolle

038 423 64 64

www.ecogroen.nl

© EcoGroen Advies (2013)

Alles uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt, mits onder vermelding van bron en status:

Heinen, M.A. (2013). Natuurtoets Noordenbergstraat 1-5, Deventer. Inventarisatie en beoordeling in het kader van natuurwetgeving en -beleid. Rapport 13-261. EcoGroen Advies BV, Zwolle.

Inhoud

Samenvatting

Inleiding	1
1	
1.1 Aanleiding en doelstelling van dit onderzoek	1
1.2 Huidige situatie en voorgenomen ontwikkelingen	1
1.3 Algemene opzet	1
Gebiedsbescherming	3
2	
2.1 Natuurbeschermingswet	3
2.2 Ecologische hoofdstructuur	3
2.3 Overige natuurgebieden	3
2.4 Eindconclusies gebiedsbescherming	4
Flora- en faunawet	5
3	
3.1 Onderzoeksmethode	5
3.2 Flora	6
3.3 Vleermuizen	6
3.4 Grondgebonden zoogdieren	7
3.5 Broedvogels	8
3.6 Amfibieën	8
3.7 Overige soortgroepen	9
3.8 Eindconclusies Flora- en faunawet	9
Geraadpleegde bronnen	10
4	

Bijlagen

- 1 - Samenvatting natuurwetgeving
- 2 - Inventarisatiekaart
- 3 - Ecologisch werkprotocol
- 4 - Logboek

Samenvatting

Aanleiding en doelstelling van dit onderzoek

In opdracht van NV Maatschappelijk Vastgoed Deventer heeft EcoGroen Advies BV een natuurtoets uitgevoerd in verband met de sloop van een oude school met sporthal voor de nieuwe ontwikkeling van een Filmhuis en Theater in Deventer.

De consequenties van de beoogde ruimtelijke ingreep op de aanwezige natuurwaarden zijn getoetst aan de Flora- en faunawet. Het onderzoek is gebaseerd op één dagbezoek, vier aanvullende onderzoeken naar vleermuizen en een inventarisatie van bekende verspreidingsgegevens.

Effectbeoordeling Beschermde gebieden

De plannen hebben geen schade aan Natura 2000- en EHS-gebieden tot gevolg. Een vervolgtraject in de vorm van een nadere toetsing in het kader van de Natuurbeschermingswet en EHS-beleid is dan ook niet aan de orde.

Effectbeoordeling Beschermde soorten

- In het plangebied zijn aan de zuidzijde drie groeiplaatsen van het middelhoog beschermde Klein glaskruid (Ffwet-tabel 2) aanwezig. Ook aan de westzijde, net buiten het plangebied, zijn onder hekken twee zeer grote groeiplaatsen aanwezig;
- In de bebouwing in het plangebied zijn geen vaste verblijfplaatsen aanwezig van vleermuizen. Wel is in het aangrenzende pand aan de zuidoostzijde van het plangebied een paarverblijfplaats aanwezig van Gewone dwergvleermuis. Schade aan (onmisbare) vliegrouetes en foerageergebieden van vleermuizen wordt niet verwacht;
- Vaste verblijfplaatsen van zwaar beschermde grondgebonden zoogdieren zijn niet aangetroffen en te verwachten binnen de invloedssfeer van de plannen. Mogelijk komt wel een enkele foeragerende of zwervende Steenmarter voor. Verder zijn vaste verblijfplaatsen van enkele algemeen voorkomende, laag beschermde, zoogdiersoorten (Ff-wet tabel 1) te verwachten;
- Binnen de invloedssfeer van de plannen zijn geen jaarrond beschermde broedlocaties aangetroffen. Wel zijn diverse algemene broedvogels aangetroffen of te verwachten;
- In het plangebied is overwintering te verwachten van enkele algemene en laag beschermde amfibieën (Ff-wet tabel 1). Zwaar beschermde amfibieën worden niet verwacht;
- Op de planlocaties zijn geen reptielen, beschermde vissen, ongewervelden en weekdieren aangetoond of te verwachten.

Eindconclusies en aanbevelingen

- De groeiplaatsen van het beschermde Klein glaskruid in het plangebied mogen niet worden aangetast als gevolg van de werkzaamheden. Aanwezige planten dienen te worden verplant naar een soortgelijke groeiplaats, buiten de invloedssfeer van de geplande werkzaamheden. Bij het verplanten is een aantal mitigerende maatregelen van toepassing. Deze zijn vermeld in een ecologisch werkprotocol (zie 3.8) dat gebaseerd is op de gedragscode Ff-wet van de Flora- en Faunawet;
- De verwachting is dat als gevolg van de sloop- en nieuwbouwplannen in het plangebied, de paarverblijfplaats van Gewone dwergvleermuis in het naastgelegen pand gehandhaafd zal

worden. Het aanvragen van een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet is niet noodzakelijk, mits er geen uitbreiding van het bouwvlak in zuidoostelijke richting plaatsvindt;

- Voor alle vogels geldt dat werkzaamheden die in gebruik zijnde broedbiotopen van aanwezige vogels verstoren of beschadigen altijd voorkomen dienen te worden. Voor het broedseizoen wordt geen standaardperiode gehanteerd, maar is het van belang of een broedgeval wordt verstoord, ongeacht de datum. Het ontzien van broedvogels is voor de meeste soorten mogelijk door de uitvoering in elk geval te starten in de periode voor half maart en na half juli;
- Bij de beoogde plannen verdwijnen mogelijk exemplaren en verblijfplaatsen van enkele algemene en laag beschermde kleine zoogdieren en amfibieën. Voor deze tabel 1-soorten geldt in geval van ruimtelijke ontwikkelingen automatisch vrijstelling van de ontheffingsplicht.

1 Inleiding

1.1 AANLEIDING EN DOELSTELLING VAN DIT ONDERZOEK

In opdracht van NV Maatschappelijk Vastgoed Deventer heeft EcoGroen Advies BV een natuurtoets uitgevoerd in verband met de ruimtelijke onderbouwing voor de sloop van een oude school met sporthal ten behoeve van de ontwikkeling van een nieuw Filmhuis theater in Deventer.

De Flora- en faunawet, Natuurbeschermingswet 1998 en het EHS-beleid verplichten vooraf te toetsen of ruimtelijke ingrepen of activiteiten niet conflicteren met aanwezige beschermde plant- en diersoorten en habitats. In het voorliggende onderzoek vindt, ten behoeve van de onderbouwing van de ruimtelijke planvorming, een toetsing plaats aan de Flora- en faunawet en gebiedsgerichte natuurbescherming. Een toelichting op de genoemde wetgeving is gegeven in bijlage 1.

1.2 HUIDIGE SITUATIE EN VOorgenomen ONTWIKKELINGEN

De voorgenomen plannen bestaan uit het slopen van een oude gymzaal en aula aan de Noordenbergstraat 1, 3 en 5 te Deventer (zie figuur 1.1 volgende pagina). Het plangebied is gelegen tussen De Welle en de Nieuwe Markt. Aan de zijde van de IJssel is het huidige gebouw tegen de oude stadspoort aangebouwd. Het open binnenterrein is gedeeltelijk verhard en beplant.

1.3 ALGEMENE OPZET

De voorliggende natuurtoets is gebaseerd op één dagbezoek, vier aanvullende vleermuisbezoeken op de locatie, bekende verspreidingsgegevens (zie hoofdstuk 4 Geraadpleegde bronnen) en ecologische principes. Uit de verzamelde informatie volgt een korte beschrijving van de verwachte effecten van de ruimtelijke ingreep op beschermde gebieden (hoofdstuk 2) en soorten (hoofdstuk 3). Daarnaast is beschreven welke mitigerende (verzachtende of inpassings-) maatregelen eventueel nodig zijn om overtreding van de Flora- en faunawet te voorkomen. Indien aanvullend onderzoek nodig is, is dit ook aangegeven.

Figuur 1.1 Ligging van het plangebied (gele arcering). Bron kaartondergrond: Google Earth.

2 Gebiedsbescherming

2.1 NATUURBESCHERMINGSWET

*In de **Natuurbeschermingswet 1998** is de bescherming van Vogel- en Habitatrichtlijngebieden (Natura 2000-gebieden) en Beschermd Natuurmonumenten ondergebracht. Beoordeeld dient te worden of ingrepen of activiteiten in, of in de nabijheid van, deze gebieden significant negatieve effecten kunnen hebben op de aangewezen waarden en instandhoudingsdoelen van deze gebieden.*

Natura 2000-gebieden

Het plangebied ligt niet in een gebied dat beschermd is onder de Natuurbeschermingswet. Het dichtstbijzijnde gebied vallend onder de bescherming van de Natuurbeschermingswet is Natura 2000-gebied Uiterwaarden IJssel. Dit gebied ligt op een afstand van circa 130 meter van het plangebied.

Gezien de aard van de beoogde ontwikkelingen (het slopen van bebouwing en plegen van vervangende nieuwbouw in een stedelijke omgeving) zijn geen negatieve effecten te verwachten op instandhoudingsdoelen van het genoemde en andere natuurgebieden die zijn beschermd onder de Natuurbeschermingswet. Het nemen van vervolgstappen in het kader van de Natuurbeschermingswet is in deze situatie dan ook niet nodig.

2.2 ECOLOGISCHE HOOFDSTRUCTUUR

*De bescherming van de **Ecologische Hoofdstructuur (EHS)** komt voort uit de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte. Voor nieuwe ontwikkelingen binnen de groene contouren van de EHS geldt een 'nee, tenzij'-afweging. Dit houdt kortweg in dat significante aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS niet is toegestaan, tenzij er sprake is van het ontbreken van reële alternatieven en redenen van groot openbaar belang. Wanneer niet teruggevallen kan worden op het tenzij-gedeelte van het beschermingskader, zal aangetoond moeten worden dat door de plannen de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS niet significant aangetast worden.*

Op de atlas van Overijssel met daarin de Omgevingsvisie van provincie Overijssel, is te zien dat op ongeveer 28 meter een EHS-gebied aanwezig is (Provincie Overijssel 2011). Het betreft hier bestaande natuur in de uiterwaarden van de IJssel. Tussen het plangebied en het dichtstbijzijnde EHS-gebied bevindt zich onder andere bebouwing en een weg. Negatieve effecten op het functioneren van de EHS zijn niet aan de orde. Het nemen van vervolgstappen is ook niet aan de orde.

2.3 OVERIGE NATUURGEBIEDEN

*Buiten de bescherming van de Natuurbeschermingswet en de Ecologische Hoofdstructuur bevinden zich ook natuurgebieden beschermd middels **provinciaal beleid**, veelal beschreven in*

Omgevingsplannen of Streekplannen. In dit provinciale beleid is de bescherming van bijvoorbeeld ganzenfoerageergebied en weidevogelgebied uitgewerkt.

Volgens de kaart behorend bij Omgevingsvisie Overijssel ligt het plangebied niet in of in de nabijheid van zowel weidevogelbeheer- als ganzengebied (Provincie Overijssel 2009). Het dichtstbijzijnde gebied dat zodanig is aangemerkt betreft een ganzenfoerageergebied op ruim 3 kilometer ten noordwesten van het plangebied. Dit is gelegen tussen het stedelijk gebied van Deventer en het plangebied.

Geconcludeerd wordt dat er als gevolg van de beoogde plannen geen aantasting plaatsvindt van door de provincie als zodanig aangegeven gebieden met belangrijke natuurwaarden buiten de EHS. Het nemen van vervolgstappen is in deze situatie niet nodig.

2.4 EINDCONCLUSIES GEBIEDSBESCHERMING

De plannen hebben geen schade aan Natura 2000- en EHS-gebieden en belangrijke natuurwaarden buiten de EHS tot gevolg. Een vervolgtraject in de vorm van een nadere toetsing in het kader van de Natuurbeschermingswet en provinciaal beleid is dan ook niet noodzakelijk.

3

Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet (Ff-wet) verplicht om bij ruimtelijke ingrepen of andere nieuwe activiteiten, na te gaan of er negatieve effecten kunnen optreden op exemplaren of het leefgebied van beschermde plant- en diersoorten. Optredende negatieve effecten dienen zo veel mogelijk vermeden of geminimaliseerd te worden. Voor schade aan strikt beschermde soorten kan het noodzakelijk zijn om een ontheffing aan te vragen bij de Dienst Regelingen van het Ministerie van Economische Zaken en bovendien compensatie te realiseren voor verlies van leefgebied of groei- of verblijfplaatsen.

3.1 ONDERZOEKSMETHODE

Voorliggende ecologische beoordeling is voor een belangrijk deel gebaseerd op één dagbezoek op 12 juni 2013 ten behoeve van een quickscan natuurtoets en vier aanvullende vleermuisbezoeken op de locatie.

Quickscan natuurtoets

Tijdens het dagbezoek is de locatie door één persoon onderzocht en is aandacht besteed aan de beschermde soorten binnen de Flora- en faunawet en vooral aan de juridisch zwaar beschermde soorten (Ff-wet tabel 2 en 3) en aan bedreigde (Rode Lijst) soorten. Speciale aandacht is daarbij uitgegaan naar de soortgroepen flora, zoogdieren en broedvogels (met jaarrond beschermde nesten). Relevante soorten uit overige soortgroepen zijn eveneens meegenomen. In combinatie met de terreingesteldheid, bekende verspreidingsgegevens (zie Hoofdstuk 3 Geraadpleegde bronnen) en 'expert judgement' is vervolgens een uitspraak gedaan over mogelijk aanwezige beschermde soorten.

Vleermuisonderzoek

Uit het dagbezoek is gebleken dat in het gebouw geschikte openingen aanwezig zijn die toegang kunnen bieden tot mogelijke verblijfplaatsen van strikt beschermde vleermuizen. Het onderzoek naar vleermuizen heeft zich dan ook voornamelijk gericht op het vaststellen van (vaste) verblijfplaatsen. Conform het vleermuisprotocol en de soortenstandaarden voor vleermuizen (zie kader 3.1 volgende pagina) zijn in deze situatie vier nachtelijke bezoeken noodzakelijk. Voor verblijfplaatsen van vleermuizen gaat het om twee nachtelijke bezoeken in de periode juni - half juli gericht op kraamkolonies/zomerverblijfplaatsen en twee nachtelijke bezoeken in augustus - september gericht op baltslocaties/paarverblijfplaatsen van groepjes vleermuizen.

De nachtelijke bezoeken zijn uitgevoerd op 2 en 15 juli en 5 en 26 september 2013. Bij het vleermuisonderzoek is gebruik gemaakt van een batdetector. Met een batdetector zijn vrijwel alle vleermuissoorten op naam te brengen. Alle bezoeken zijn uitgevoerd door één persoon met gunstige weersomstandigheden (droog, weinig wind en > 10 °C). Alle onderzoeken hebben plaatsgevonden rond de schemering, waarbij uit-/invliegende en langsvliegende exemplaren zijn vastgesteld.

Kader 3.1 Toelichting vleermuisprotocol en soortenstandaard

Vleermuisprotocol

Vleermuizen zijn een belangrijke soortgroep binnen de natuurbescherming. De soorten zijn echter moeilijk te inventariseren, vertonen specifiek gedrag en advies omtrent deze soortgroep is regelmatig complex. Tegen die achtergrond heeft het Vleermuisvakberaad van het Netwerk Groene Bureaus (NGB) een protocol opgesteld voor de inventarisatie van vleermuizen. Het doel van het protocol is bij te dragen aan de kwaliteit en uniformiteit in onderzoek. Het protocol wordt ondersteund door de Dienst Landelijk Gebied (Ministerie van EZ) en de Zoogdiervereniging. Vleermuisonderzoek blijft echter maatwerk en het protocol geldt daarom als richtsnoer en niet als plicht.

Soortenstandaards

Voor 23 (in de Flora- en faunawet) strikt beschermde soorten is door het voormalige Ministerie van EL&I en het huidige ministerie van EZ een soortenstandaard opgesteld. In deze soortenstandaards staat ecologische informatie over de betreffende soort en zijn leefomgeving. Verder zijn de wettelijke regels en hun toepassingen opgenomen en wordt de wijze van onderzoek en de te nemen mitigerende maatregelen bij veel voorkomende activiteiten beschreven. Bij de beoordeling van ontheffingaanvragen kan de toetsende instantie (Dienst Regelingen) deze soortenstandaards als uitgangspunt nemen.

In onderstaande paragrafen worden de onderzochte soortengroepen beschreven die in het plangebied en de directe omgeving zijn aangetroffen en te verwachten. De relevante soorten worden hierbij kort toegelicht.

3.2 FLORA

In het plangebied zijn vooral wilde plantensoorten van voedselrijke omstandigheden en betreden plaatsen aangetroffen, waaronder: Straatgras, Brede weegbree, Madelief, Witte klaver en Kruidende boterbloem. Daarnaast zijn enkele sierstruiken en vaste sierplanten aanwezig.

Tijdens het veldonderzoek is in het plangebied het middelhoog beschermde Klein glaskruid (Ffwet-tabel 2) aangetroffen. Het betreffen drie kleine groeiplaatsen aan de zuidzijde van het plangebied. Aan de westzijde, net buiten het plangebied, zijn onder heggen twee zeer grote groeiplaatsen aanwezig (zie bijlage 2). De groeiplaatsen van Klein glaskruid in het plangebied mogen niet worden aangetast als gevolg van de werkzaamheden. Ze mogen alleen verplant, aangetast of verwijderd worden als er ontheffing van de Flora- en Faunawet voor is verleend, of er gewerkt wordt volgens een Ecologisch WerkProtocol (EWP). Dit EWP dient te zijn opgesteld conform de werkwijze uit een goedgekeurde Gedragscode Flora- en Faunawet.

Aanwezige planten dienen in voorliggende situatie te worden verplant naar een soortgelijke groeiplaats, buiten de invloedssfeer van de geplande werkzaamheden. Bij het verplanten is een aantal mitigerende maatregelen van toepassing. Deze zijn vermeld in een ecologisch werkprotocol (zie paragraaf 3.8).

Overige beschermde of bedreigde plantensoorten zijn niet aanwezig in het plangebied. Deze worden hier op basis van de terreingesteldheid en bekende verspreidingsgegevens ook niet verwacht.

3.3 VLEERMUIZEN

Het leefgebied van de strikt beschermde vleermuizen (Ff-wet tabel 3 en HR bijlage IV) bestaat uit (vaste) verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebieden (zie ook kader 3.2 volgende pagina). In deze paragraaf worden deze onderdelen ten opzichte van het plangebied nader besproken.

Kader 3.2 Leefgebied van vleermuizen

Verblijfplaatsen bevinden zich in donkere en voor vleermuizen bereikbare ruimten in bomen, huizen, kelders et cetera en kunnen aanwezig zijn in de vorm van kraamkolonies/ zomerverblijven, baltslocaties/ paarverblijven en winterverblijven.

Voor hun oriëntatie tijdens de trek van en naar hun verblijfplaats en foerageergebieden gebruiken vleermuizen veelal jaren lang dezelfde structuren. Vanwege dit traditiegetrouwe gedrag van vleermuizen vormen bepaalde lijnvormige structuren (bijvoorbeeld rijen woningen, watergangen en bomenrijen) een belangrijk onderdeel van een vliegroute. Wanneer alternatieve structuren ontbreken zijn dergelijke structuren 'onmisbaar' en zodoende beschermd.

Locaties waar insecten aanwezig zijn, bijvoorbeeld langs randen van bossen, bomenrijen of boven water zijn van belang als foerageergebied voor vleermuizen. Foerageergebied van vleermuizen geniet binnen de Flora- en faunawetgeving echter geen juridische bescherming, tenzij het onmisbaar is voor het voortbestaan van een populatie.

Vaste verblijfplaatsen

Uit het gericht aanvullend onderzoek naar vleermuizen is gebleken dat er in de bebouwing in het plangebied geen vaste verblijfplaatsen aanwezig zijn van vleermuizen. Wel is in het aangrenzende pand aan de zuidoostzijde van het plangebied een paarverblijfplaats aanwezig van Gewone dwergvleermuis. Tijdens twee bezoeken is daar één baltsend mannetje waargenomen en tijdens het laatste vleermuisbezoek vlogen een baltsend mannetje en een vrouwtje in ter hoogte van de zuidkant van het dak van het naburige pand (zie bijlage 2).

Paarverblijfplaatsen van vleermuizen zijn jaarrond beschermd onder de Flora- en faunawet, wat betekent dat het verstoren of verwijderen van een dergelijke verblijfplaats een overtreding van de Flora- en faunawet is en alleen onder voorwaarden mag plaatsvinden. De verwachting is dat als gevolg van de sloop- en nieuwbouwplannen in het plangebied, de paarverblijfplaats in het naastgelegen pand kan blijven gehandhaafd.

Het aanvragen van een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet voor de sloop en de nieuwbouw is niet noodzakelijk, mits er geen uitbreiding van het bouwvlak in zuidoostelijke richting plaatsvindt. Uitgangspunt is dat de functionaliteit van de vaste rust- en verblijfplaats van Gewone dwergvleermuis nabij het plangebied gegarandeerd is, zowel tijdens als na de werkzaamheden.

Vliegroutes en foerageergebieden

De randen van het plangebied worden gebruikt als (onderdeel van een) vliegroute en/of foerageergebied van diverse vleermuissoorten als Laatvlieger en Gewone dwergvleermuis. Als gevolg van de beoogde werkzaamheden wordt echter geen schade verwacht op belangrijke vliegroutes en essentiële foerageergebieden. De locatie blijft geschikt als foerageergebied, ook na uitvoering van de plannen. Daarnaast blijven rondom de locaties groenstructuren en bebouwing aanwezig, waardoor ook de geleidende elementen op eventuele vliegroutes in tact blijven. Vervolgstappen ten aanzien van vliegroutes of foerageergebieden van vleermuizen zijn niet aan de orde.

3.4 GRONDGEBONDEN ZOOGDIEREN**Zwaardere beschermde soorten**

Vaste verblijfplaatsen van zwaardere beschermde grondgebonden zoogdiersoorten (Ffwet-tabel 2 en 3) zijn niet aangetroffen op de locatie en binnen de invloedssfeer van de plannen. Mogelijk komt een soort als Steenmarter (Ff-wet tabel 2) wel foeragerend of zwervend voor op de locatie. Negatieve effecten op deze en eventuele andere zwaar beschermde grondgebonden zoogdieren zijn niet te verwachten. Het nemen van vervolgstappen is in deze situatie niet nodig.

Laag beschermde soorten

In het plangebied zijn vaste verblijfplaatsen van enkele laag beschermde (Ff-wet tabel 1) grondgebonden zoogdiersoorten zoals Egel, Bosmuis, Huispitsmuis en Veldmuis te verwachten. Bij de planrealisatie zullen mogelijk exemplaren en verblijfplaatsen van enkele algemene en laag beschermde grondgebonden zoogdieren verloren gaan. Het aanvragen van een ontheffing is voor deze soorten echter niet aan de orde, omdat voor deze soorten in geval van ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstelling geldt van de verbodsartikelen van de Flora- en faunawet.

3.5 BROEDVOGELS

Aangezien dit onderzoek een quickscan betreft, is geen systematische broedvogelinventarisatie uitgevoerd. Tijdens het veldonderzoek is met name gekeken naar de aanwezigheid van broedvogels met jaarrond beschermde nestplaatsen (zie onderstaand tekstkader). Daarnaast is op basis van soortwaarnemingen, biotoopeisen, terreinkenmerken, expert judgement en bekende ecologische principes beoordeeld welke soorten aanwezig kunnen zijn.

Kader 3.3 Broedvogels met jaarrond beschermde nestplaatsen

Onder jaarrond beschermde nesten van broedvogels wordt verstaan: in functie zijnde nesten van de Ooievaar, Boomvalk, Buizerd, Havik, Ransuil, Roek, Wespendif, Zwarte wouw, Slechtvalk, Sperwer, Steenuil, Kerkuil, Oehoe, Gierzwaluw, Grote gele kwikstaart en Huismus.

Voor sommige andere soorten geldt dat de nesten jaarrond beschermd zijn als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

Broedvogels met jaarrond beschermde nestplaatsen

In het plangebied zijn geen broedvogels met jaarrond beschermde nesten aangetroffen of te verwachten. De dakconstructie is ongeschikt als broedplaats voor bijvoorbeeld Gierzwaluw en Huismus.

Overige broedvogels

In het plangebied zijn enkele broedvogels van bebouwing en tuinen zoals Heggenmus, Roodborst, Merel, Zwarte roodstaart en Winterkoning aangetroffen en te verwachten.

Als gevolg van de beoogde plannen zal ter plekke broedgelegenheid van algemene broedvogels verdwijnen. De gunstige staat van instandhouding van de betreffende soorten komt echter niet in gevaar, omdat in de omgeving van de locatie voldoende uitwijkmogelijkheden aanwezig zijn. Wel dient rekening gehouden te worden met het broedseizoen van broedvogels (zie paragraaf 3.8).

3.6 AMFIBIEËN

De laag beschermde Gewone pad en Bruine kikker (alle Ff-wet tabel 1) zijn overwinterend in het plangebied te verwachten in vorstvrije ruimtes. Juridisch zwaar beschermde soorten van Ff-wet tabel 2 en 3 worden op basis van biotoopkenmerken en bekende verspreidingsgegevens niet verwacht. De genoemde soorten betreffen hier zogenaamde algemene, laag beschermde soorten waarvoor in geval van ruimtelijke ontwikkelingen automatisch een vrijstelling geldt van de verbodsartikelen van de Flora- en faunawet. Effecten op overwinterende laag beschermde amfibieën kunnen - mits de planning van de werkzaamheden dit toelaat - geminimaliseerd worden door de werkzaamheden zoveel mogelijk uit te voeren buiten de overwinteringsperiode van amfibieën. De maanden september en oktober zijn in de regel het meest geschikt (minst schadelijk) voor het uitvoeren van werkzaamheden.

3.7 OVERIGE SOORTGROEPEN

Gezien de terreingesteldheid van het plangebied en bekende verspreidingsgegevens kan worden geconcludeerd dat geen voortplantingslocaties of vaste verblijfplaatsen van reptielen, beschermde vissen, insecten en weekdieren aanwezig en te verwachten zijn.

3.8 EINDCONCLUSIES FLORA- EN FAUNAWET

Klein glaskruid

In het plangebied komen drie kleine groeiplaatsen voor van Klein glaskruid (Ff-wet tabel 2). Het groeit hier tussen de bebouwing en de bestrating. De groeiplaatsen kunnen naar verwachting niet behouden worden. Er zullen maatregelen moeten worden genomen om de planten te verplaatsen naar een veilige en geschikte locatie. Dit zal naar verwachting een tijdelijke locatie zijn zolang de sloop en bouw niet klaar zijn. Na afloop kunnen de planten naar een definitieve locatie in het plangebied worden verplaatst. In bijlage 3 is een Ecologisch Werkprotocol opgenomen dat de benodigde mitigerende maatregelen beschrijft. Dit protocol is opgesteld conform de Gedragscode Flora- en faunawet gemeente Deventer (Tauw, 2010). De mitigerende maatregelen worden bijgehouden in het logboek (bijlage 4).

Vleermuizen

In de bebouwing buiten het plangebied is een paarverblijfplaats van Gewone dwergvleermuis aangetroffen. De verblijfplaats is beschermd in de Flora- en faunawet en mag niet zonder meer verstoord of verwijderd worden. Door in het plangebied zorgvuldig te werken kan verstoring van de paarverblijfplaats echter worden voorkomen en is een vervoltraject voor deze soort niet nodig.

Broedvogels

Alle broedvogels zijn gedurende hun broedseizoen beschermd en mogen in deze periode niet verstoord of geschaad worden. Als broedseizoen wordt gehanteerd: periode van nestbouw, periode van broed op de eieren en de periode dat de jongen op het nest gevoerd worden. Voor verstoring tijdens het broedseizoen van een vogel wordt geen ontheffing verleend. Indien op een locatie geen broedende/nestelende vogels aanwezig zijn, mag het aanwezige geschikte broedbiotoop ook tijdens het broedseizoen verwijderd worden. De broedperiode verschilt per soort en soms ook per jaar en in het kader van de Flora- en faunawet wordt voor het broedseizoen geen standaardperiode gehanteerd. Van belang is of een broedgeval wordt verstoord, ongeacht de datum. Voor de meeste van de aanwezige soorten kan de periode tussen half februari en half juli worden aangehouden als broedseizoen.

Overige soortgroepen

Voor de overige soortgroepen is het in deze situatie vanuit de Flora- en faunawet niet aan de orde vervolgstappen te nemen.

4 Geraadpleegde bronnen

Literatuur

- Bekker J.P, P. Twisk en A. Diepenbeek (2010). Veldgids Europese zoogdieren. Uitgegeven door de KNNV en VZZ.
- Broekhuizen S., B. Hoekstra, V. van Laar, C. Smeenk, J.B.M. Thissen (1992). Atlas van de Nederlandse zoogdieren. KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- Creemers R.C.M.& J.J.C.W. van Delft (2009). De amfibieën en reptielen van Nederland. - Nederlandse Fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden.
- Dienst Regelingen (2009). Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep.
- Ministerie van EZ. Natura 2000-gebieden. (www.synbiosys.alterra.nl/natura2000).
- Ministerie van EL&I (2011). Soortenstandaard Gewone dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus*.
- Ministerie van I&M (2012). Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte.
- Ministerie van LNV (2004). Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit TRCJZ/2004/5727, houdende vaststelling van rode lijsten flora en fauna.
- Ministerie van LNV (2009). Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van 28 augustus 2009, 25344, houdende vaststelling van geactualiseerde Rode lijsten flora en fauna.
- Tauw (2010). Gedragscode Flora- en faunawet gemeente Deventer

Internet

- Provincie Overijssel (2011). Atlas van Overijssel (<http://gisopenbaar.overijssel.nl/website/atlasoverijssel/atlasoverijssel.html>)
- Ravon.nl (website met soortinformatie over reptielen, amfibieën en vissen).
- Telmee.nl (website met soortenwaarnemingen in Nederland).
- Waarneming.nl (website met soortenwaarnemingen in Nederland).
- Zoogdieratlas.nl (website met zoogdierwaarnemingen in Nederland).

Biilagen

Bijlage 1: Samenvatting natuurwetgeving

Flora- en faunawet

Inleiding

Sinds 1 april 2002 is de Flora- en faunawet van kracht. Onder de Flora- en faunawet zijn ongeveer 500 soorten in Nederland aangewezen als beschermde dier- of plantensoort. De doelstelling van de wet is de bescherming en het behoud van de gunstige staat van instandhouding van in het wild levende plant- en diersoorten. Het uitgangspunt van de wet is 'nee, tenzij'. Dit betekent dat activiteiten met een schadelijk effect op beschermde soorten in principe verboden zijn.

De Flora- en faunawet kent een groot aantal verbodsbepalingen die samenhangen met ruimtelijke ingrepen, plannen en projecten. Zo is het verboden beschermde inheemse planten te plukken of te beschadigen en geldt voor beschermde dieren een verbod op het doden, verwonden en opzettelijk verontrusten. Ook is het verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde inheemse dieren te beschadigen of te verstoren of eieren te rapen of te vernielen. De verbodsbepalingen betreffende planten op hun groeiplaats zijn opgenomen in artikel 8. De verbodsbepalingen betreffende dieren in hun natuurlijke leefomgeving zijn vermeld in artikel 9 tot en met 12.

Van het verbod op schadelijke handelingen ('nee') kan onder voorwaarden ('tenzij') worden afgeweken, met een ontheffing of vrijstelling. Het verlenen hiervan is de bevoegdheid van de minister van Economische Zaken (EZ), of, in geval van beheer en schadebestrijding, van gedeputeerde staten van de provincies.

Beschermde dier- en plantensoorten

Beschermde inheemse planten- en diersoorten zijn bij algemene maatregel van bestuur aangewezen. Het zijn soorten die van nature in Nederland voorkomen en die in hun voortbestaan worden bedreigd of het gevaar lopen in hun voortbestaan te worden bedreigd. Ook zijn soorten aangewezen die niet noodzakelijkerwijs in hun voortbestaan worden bedreigd, maar wel bescherming genieten ter voorkoming van overmatige benutting.

De volgende diersoorten zijn beschermd volgens de Flora- en faunawet:

- Alle van nature in Nederland voorkomende soorten *zoogdieren*, met uitzondering van gedomesticeerde dieren en met uitzondering van de zwarte rat, de bruine rat en de huismuis;
- Alle van nature op het Europese grondgebied van de Lidstaten van de Europese Unie voorkomende soorten *vogels* met uitzondering van gedomesticeerde vogels;
- Alle van nature in Nederland voorkomende soorten *amfibieën en reptielen*;
- Alle van nature in Nederland voorkomende soorten *vissen*, met uitzondering van de soorten waarop de Visserijwet 1963 van toepassing is;
- Een aantal ongewervelden (onder andere *insecten, libellen en kevers*) die in hun voortbestaan bedreigd zijn of het gevaar lopen in hun voortbestaan te worden bedreigd.

Er zijn drie beschermingsregimes van kracht, mede afhankelijk van de zeldzaamheid van de soort en de status in Europese richtlijnen. Van licht naar zwaar beschermd zijn de soorten opgenomen op Tabel 1, 2 of 3. Voor vogels gelden specifieke eisen, met name tijdens het broedseizoen. Bij ruimtelijke ingrepen geldt automatisch vrijstelling voor soorten van Tabel 1 waardoor de meeste aandacht gevraagd is voor soorten van Tabel 2/3 en voor vogels.

Wijze van toetsing en beoordeling

Gaat u een ruimtelijke ingreep uitvoeren, zijn beschermde soorten aanwezig en is er sprake van overtreding van een verbodsbepaling uit de Flora- en faunawet, dan dient u een ontheffingsaanvraag in te dienen bij Dienst Regelingen. Hierbij worden de volgende vragen gesteld:

- In welke mate wordt de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats aangetast?
- Is er een bij wet genoemd belang? (behalve bij Tabel 2-soorten)
- Is er een andere bevredigende oplossing? (behalve bij Tabel 2-soorten)
- Komt de gunstige staat van instandhouding niet in gevaar?

Dienst Regelingen beoordeelt of het bij wet genoemd belang zwaarder weegt dan het overtreden van de verbodsbepaling(en). Voor Tabel 2-soorten gelden minder zware eisen en kan een door het ministerie goedgekeurde

gedragscode ook uitkomst bieden. De gedragscode moet wel van toepassing zijn op uw activiteit en u moet kunnen aantonen dat u precies zo werkt als in de gedragscode staat. Voor Bijlage 1-soorten uit Tabel 3 krijgt u alleen ontheffing wanneer sprake is van een bij wet genoemd belang. Bij een ruimtelijke ingreep betreft het meestal één van de onderstaande vier belangen:

- Bescherming van flora en fauna (b)
- Volksgezondheid of openbare veiligheid (d)
- Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten (e)
- Uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling (j)

Voor vogels en soorten van bijlage IV van de Habitatrichtlijn geldt dat u alleen ontheffing kunt krijgen op grond van een bij wet genoemd belang uit respectievelijk de Vogelrichtlijn¹ en de Habitatrichtlijn.

Rode lijsten

Los van de Flora- en faunawet heeft de toenmalige Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit ter uitvoering van de bepalingen in artikelen 1 en 3 van het Verdrag van Bern een aantal Rode Lijsten voor bedreigde en kwetsbare soorten dieren en planten gepubliceerd². Voor soorten van de Rode Lijsten heeft de overheid zich verplicht onderzoek en werkzaamheden te bevorderen die nodig zijn voor bescherming en beheer. Het voorkomen van een soort op de Rode Lijst heeft geen wettelijke beschermingsstatus tot gevolg. Opname op de Rode Lijst zegt alleen iets over de zeldzaamheid en populatieontwikkelingen van de betreffende soorten.

Natuurbeschermingswet 1998

Op 1 oktober 2005 is de gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998 in werking getreden. De Natuurbeschermingswet heeft betrekking op Natura 2000 gebieden in Nederland en verankert een deel van de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn in de nationale wetgeving. Natura 2000 bestaat uit een netwerk van Europese natuurgebieden. Het vormt de basis van het Europese natuurbeleid. Natura 2000 is gericht op de instandhouding en ontwikkeling van soorten en ecosystemen die voor Europa belangrijk zijn.

Nederland regelt aan de hand van een vergunningenstelsel de zorgvuldige afweging rond projecten die gevolgen kunnen hebben voor Natura 2000-gebieden. Deze vergunningen worden verleend door de provincies of door de Minister van EZ. Daarnaast stelt Nederland voor al haar Natura 2000-gebieden beheerplannen op waarin de te beschermen waarden, de zogeheten instandhoudingdoelen, nader worden uitgewerkt in ruimte, tijd en omvang.

In voorgaand wettelijk kader zijn alleen de meest relevante onderdelen van de wetgeving vereenvoudigd weergegeven. Aan deze tekst kunnen derhalve geen rechten worden ontleend. Voor meer achtergronden en de oorspronkelijke wetsteksten kunt u terecht op www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/natuur en op www.drloket.nl.

¹ In de Vogelrichtlijn worden alleen de belangen b en d én de veiligheid van het luchtverkeer (belang c) genoemd;

² Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van TRCJZ/2004/5727, houdende vaststelling van rode lijsten flora en fauna en Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van 28 augustus 2009, 25344, houdende vaststelling van geactualiseerde Rode lijsten flora en fauna.

Bijlage 2: Inventarisatiekaart

Bijlage 3: Ecologisch werkprotocol

Klein glaskruid

In het plangebied komen drie kleine groeiplaatsen voor van Klein glaskruid (Ff-wet tabel 2). Het groeit hier tussen de bebouwing en de bestrating aan de IJsselzijde. Bij het naburige gebouw (buiten het plangebied) op de hoek met de Nieuwe Markt bevindt zich een grote groeiplaats. De groeiplaatsen in het plangebied kunnen wegens sloop- en bouwwerkzaamheden niet behouden worden. Er zullen maatregelen moeten worden genomen om de planten te verplaatsen naar een veilige en geschikte locatie.

Het beschermd en elders zeldzame Klein glaskruid komt in Deventer op vrij grote schaal voor. Het is geen bijzonder fraai bloeiende soort, maar ze blijft lang groen en vormt mooi gevormde matten. De soort staat bekend als een muurplant, maar wordt in Deventer vrijwel altijd tussen gevel en trottoir of tussen de straatklinkers gevonden.

- Klein glaskruid wordt in de herfst of het voorjaar (aan het eind of het begin van het groeiseizoen) verplant. De planten kunnen niet aan de bestaande groeiplaats bij het naburige gebouw worden toegevoegd omdat deze vol is. Planten toevoegen zou dan het einde betekenen van ofwel de verplante exemplaren of anderszins de reeds aanwezige exemplaren. De planten worden direct overgebracht naar de Hof van Adwaita. Deze binnentuin is nog niet gekoloniseerd door de soort maar is zeer geschikt (half beschaduwde, beschermd door gebouwen en grotendeels beklinterd);
- Op de verplantlocatie dient de bodem met kalkkorrels verrijkt te worden aangezien de plant sterk kalkminnend is. Ook stikstofrijkdom is een belangrijke factor. In geval van aanwezigheid van voedselarm bestratingszand dient ook wat stikstofbemesting (organische mest) te worden toegevoegd;
- Het is niet uitgesloten dat na het verplaatsen nog/weer kiemplanten of delen van achtergebleven wortelstokken van Klein glaskruid opslaan of uitlopen. Gezien de bouwwerkzaamheden die er zullen plaatsvinden, dienen de planten indien aangetroffen terstond te worden uitgestoken door een terzake kundige en verplaatst te worden;
- Alle benodigde handelingen worden bijgehouden in het logboek in bijlage 4 en worden uitgevoerd door een terzake kundige ecoloog.

